

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Mehmet Cahit Turhan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. Maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince saygıyla arz ederim.

Ecz. Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili

27 Şubat gecesi Suriye İdlib'de TSK mensubu 36 askerimiz şehit düştü. O gece kamu otoritelerince bilgilerin zamanında iletilmemesi çeşitli spekülasyonlara, sosyal medyada sansasyonel ve gerçekdışı haberlerin dolaşıma girmesine neden olmuştur. İlk açıklama Hatay Valisi Rahmi Doğan tarafından yapılmış, sosyal medya kullanımında yoğun bir artış başlamıştır. Bunun ardından Twitter, Facebook gibi iki önemli sosyal medya platformuna ve çok popüler Whatsapp anlık mesajlaşma uygulamasına Türkiye'den erişim mümkün olmayacak ölçüde yavaşlamış, hatta kesilmiştir. Uluslararası Netblocks Platformu, Türk Telekom'un sosyal medya platformlarında, 27 Şubat saat 23.00 itibarıyla kısıtlamaya gittiği, Vodafone ve Turkcell'in de saat 00.20 sıralarında aynı işlemi yaptığını tespit ettiğini duyurmuştur.

Ankara ve İzmir Cumhuriyet Başsavcılıkları'nca sosyal medya üzerinden yayımlanan video, resim ve paylaşımlar hakkında re'sen soruşturma başlatılmış, Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Müdürlüğü'nce de inceleme başlatıldığı kamuoyuna duyurulmuştur.

Her ne kadar resmi makamlarca, kesinti ve yavaşlamanın yoğunluk nedeniyle yaşandığı açıklansa da, yoğun kullanımın mümkün olmadığı saatlerde dahi durumun değişmemesi açıklamayla örtüşmemektedir. VPN üzerinden sosyal medya sunucularına erişim sağlandığında bağlantı yavaşlığının ve kesintilerinin ortadan kalkması da açıklamaların gerçeği yansıtmadığını ortaya koymaktadır. Bilinen en yaygın VPN adresleri de engellenmeye çalışılmıştır.

Bu yapılan ilk yavaşlatma değildir, 28 Haziran 2016'da İstanbul Havalimanı'nda yaşanan patlama başta olmak üzere 2016 ve sonrasında farklı olayların ardından yavaşlatma yapılmış, dönemin Başbakanı Binali Yıldırım'ın, *"İnternetteki yavaşlama güvenlik için uygulamalardır. Bunlar geçici tedbirlerdir. Tehlike bertaraf edildikten sonra her şey normale döner"* sözleri yavaşlatma kararının siyasi olduğunu kanıtlamaktadır.

Kısıtlama ve kesintilerin yanında sosyal medya, haber siteleri ve web sitelerinde yayınlanan aykırı görüşlere, istenmeyen görüntü ve haberlere karşı kesin şekilde engelleme ve hatta sildirme işlemleri hız kesmeden devam etmiştir. Tüm bu yaşananlar temel bir hak olan halkın haber alma ve ifade özgürlüğüne açık bir saldırıdır.

İçinde bulunduğumuz çağda iletişimin ve bilginin kontrol altına alınması mümkün değildir. BM ve Estonya, Finlandiya, İsveç, Fransa gibi ülkeler interneti ve geniş bant erişimi insan hakkı olarak tanırken, TBMM Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonu'nun 2012'de hazırladığı raporda, "Bilgiye erişimin ve internetin" yeni anayasada "Temel hak" olarak düzenlenmesi gerektiği yazılmıştır.

4 Mart günü, Libya'da şehit düşen MİT mensubunun cenaze töreni ile ilgili yapılan haberin odatv.com adresinden yayımlanan bağlantısına ilgili mahkemece idari tedbir konmuştur. Aynı gün Odatv ilgili haberi sitesinden kaldırmasına karşılık, ertesi gün odatv.com alanadı, takip eden günlerde ise odatv.com.tr ve odatv.net ilgili mahkemelerce tümünden erişime kapatılmıştır. Haberle ilgili bilgilerin başka ortamlarda önceden açığa çıktığı bilindiği için ve AİHM'nin yerleşmiş bir içtihadına göre gizli bilginin gizliliği kalktıktan sonra yayımlanmasının engellenmesi, ifade ve basın özgürlüğünün ihlaline yol açtığı için alınan kararlar hak ihlalidir. Diğer yandan odatv.com ve diğer iki alanadının engellenmesi kararı ise hiçbir hukuki gerekçeyle açıklanamayacak durumdadır.

İstenmeyen haberler nedeniyle odatv ve birçok alanadının erişime kapatılması ve şoke edici haberler sonrası erişiminin yavaşlatılması, site içeriklerinin kısıtlanması ve suç unsuru içermeyen eleştiri niteliğinde paylaşımlar nedeniyle halka gözdağı vermek kabul edilebilir değildir.

Bu bağlamda;

1. İnternet hız yavaşlatması ve bu yöntemle yaratılan yaygın hizmet kesintileri İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da veya başka mevzuatta düzenlenmemiştir. Bu uygulama hangi yasal dayanağa göre yapılmıştır?
2. VPN genel bir iletişim protokolünün adıdır. Ülkemizde örneğin noterler, bankalar ve çeşitli kamu kuruluşları VPN kullanmaktadır. Gün içinde kademe kademe genişletilen VPN kısıtlamaları hangi yasal mevzuata dayanarak yapılmıştır? Kısıtlamalar hangi ölçüde göre yapılmıştır?
3. İnternet ortamında işlenen suçlarla ilgili yetkili organlar re'sen işlem gerçekleştirmektedir. Yapılan duyuru ve suç tanımını olabildiğince geniş tutarak yoktan suç üretmek için yargıya talimat verilmiş midir? Siyasilerin aynı yönde açıklamalarının ardından yavaşlamaların başlaması neden kaynaklanmaktadır?
4. Son İstanbul depreminden sonra saatlerce hizmet sağlayamayan operatörlere BTK tarafından ceza kesilmiştir. Son yaşanan sosyal medya ve VPN kesintileri nedeniyle Türk Telekom, Vodafone ve Turkcell'e ceza kesilecek midir?
5. Kesintiler konusunda sorumluluk kimdedir, bu konuyu BTK ve ESB (Erişim Sağlayıcıları Birliği) raporlamışlar mıdır?

6. BM Haziran 2011'de interneti "temel insan hakkı" olarak tanımlamıştır. Avrupa Konseyi ise Nisan 2011'de internete erişim hakkını temel bir hak olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne eklemiştir. Bu sözleşmeye imzacı taraf olan Türkiye, Anayasa'nın 90. maddesine göre interneti temel bir hak olarak tüm yurttaşlarına sağlamakla yükümlüdür. Bu haktan vatandaşların mahrum bırakılması Anayasa'nın ihlali anlamına gelmekte midir?
7. Odatv internet sitesine neden erişim engeli getirilmiştir? Bu erişim engeli ne zaman kaldırılacaktır? Neden ilgili habere erişim engeli getirmek yerine sitenin tamamı engellenmiştir? Neden ilgili haber site tarafından yayından kaldırıldıktan sonra sitenin tamamı engellenmiştir?